

MUUD AKTID

EUROOPA KOMISJON

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta) artikli 50 lõike 2 punkti a kohase taotluse avaldamine

(2017/C 292/09)

Käesoleva dokumendi avaldamine annab õiguse esitada vastuväiteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 artiklile 51⁽¹⁾.

KOONDDOKUMENT

„SLAVONSKI MED“

ELi nr: PDO-HR-02187 – 26.9.2016

KPN (X) KGT ()

1. Nimetus

„Slavonski med“

2. Liikmesriik või kolmas riik

Horvaatia

3. Põllumajandustootete või toidu kirjeldus

3.1. Toote liik

Klass 1.4. Muud loomse päritoluga tooted (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a või) jne)

3.2. Punktis 1 esitatud nimetusele vastava toote kirjeldus

„Slavonski med“ on mesi, mida valmistavad kohalikud kraini mesilased (*Apis mellifera carnica*, Pannoonia alamliik) meetaimede nektarist, elusate taimeosade eritistest või elusatest taimeosadest toituvate putukate eritistest, mida mesilased koguvad, segavad enda kehas leiduvate ainetega, ladustavad, veetustavad ja sadestavad meekärgedesse valmima punktis 4 nimetatud geograafilises piirkonnas.

Töötlemisviisi järgi on „Slavonski med“ kärjemesi, kärjetükkidega mesi ja vurrimesi. „Slavonski med“ on:

1. hariliku robiinia/valge akaatsia mesi;
2. pärnamesi;
3. rapsiseemnemesi;
4. päevalillemesi;
5. kastanimesi;
6. õiemesi;
7. ungari tamme lehemesi.

Mee „Slavonski med“ iseloomulikud üldomadused, mis mõjutavad selle kvaliteeti, on veesisalduse protsent ning hüdroksümetüülfurfuraalide (HMF) sisaldus. „Slavonski med“ sisaldab kuni 18,3 % vett ja hüdroksümetüülfurfuraali suurim kogus on 16,5 mg/kg. Teine mee „Slavonski med“ erijoon on sugukonda *Brassicaceae*, *Robinia* spp. ja sugukonda *Rosaceae* kuuluvate taimeliikide õietolmu sisaldus kas sekundaarse õietolmuna (vähemalt 16 %) või vähem tähtsa õietolmuna (kuni 15 %). Toote „Slavonski med“ sahharoosisisaldus jääb alla ettenähtud piirmäära.

⁽¹⁾ ELT L 343, 14.12.2012, lk 1.

Eri meelikide füüsikalise-keemilised, organoleptilised ja õietolmuomadused on esitatud järgmistes tabelites.

Mesi	Vesi [%]	HMF [mg/kg]	Õietolmu omadused [%]	Elektrijuhtivus [mS/cm]	Diastaasarv [Schade'i skaala]	Sahharoosisisaldus [g/100 g]
HARILIK ROBIINIA	18,3 max	16,5 max	20 min.	0,2 max.	8 min.	9 max.
PÄRN	18,3 max	16,5 max	25 min.	0,5 min.	8 min.	4 max.
RAPSISEEMNED	18,3 max	16,5 max	61 min.	0,3 max.	8 min.	4 max.
PÄEVALILL	18,3 max	16,5 max	45 min.	0,6 max.	8 min.	4 max.
KASTAN	18,3 max	16,5 max	86 min.	0,8 min.	8 min.	4 max.
ÕIED	18,3 max	16,5 max	x	0,8 max.	8 min.	4 max.
UNGARI TAMME LEHEMESI	18,3 max	16,5 max	x	0,8 min.	8 min.	4 max.

Mesi	MEE ORGANOLEPTILISED OMADUSED		
	Värvus	Maitse	Lõhn
HARILIK ROBIINIA	kollane kuni helekollane	meeldiv hariliku robiinia maitse	tagasihoidlik, nõrk lõhn
PÄRN	helekollane kuni kergelt rohekas	meeldiv, kergelt mõru maitse	tuntav pärnaõite lõhn
RAPSISEEMNED	helekollane kuni õlgkollane	keskmiselt magus kuni kergelt hapukas	ürdine, tuntav
PÄEVALILL	merevaigukarva	magus kuni kergelt kootav maitse	kerge päevalillede lõhn
KASTAN	pruun värvus	mõru, kergelt hapukas	üleküpsenud õunte läbitungiv lõhn
ÕIED	kollane, punakate või tumedamate varjunditega	meeldivalt magus, veidi mõrkjas	nõrk kuni intensiivne lõhn
UNGARI TAMME LEHEMESI	silmatorikavalt tume, peaaegu must	keskmiselt magus	metsamee lõhn

Mesi	Taimeliik (domineeriv, sekundaarne ja vähemtähtis õietolm)
Harilik robiinia/valge akaatsia	<i>Robinia pseudoacacia</i> (harilik robiinia/valge akaatsia) vähemalt 20 %, <i>Brassicaceae</i> , <i>Rosaceae</i>
Pärn	<i>Tilia</i> (pärn) vähemalt 25 %, <i>Robinia</i> spp. (robiinia)
Rapsiseemned	<i>Brassica napus</i> (rapsiseemned) vähemalt 61 %, <i>Rosaceae</i> , <i>Salix</i> spp. (paju)
Päevalill	<i>Helianthus annuus</i> (harilik päevalill) vähemalt 45 %, <i>Brassicaceae</i>

Mesi	Taimeliik (domineeriv, sekundaarne ja vähemtähtis õietolm)
Kastan	<i>Castanea sativa</i> (harilik kastanipuu) vähemalt 86 %
Õied	<i>Brassicaceae</i> (ristõielised), <i>Rosaceae</i> (roosõielised), <i>Salix</i> spp. (paju)
Ungari tamme lehemesi	leheme elemendid (eosed ja niidistik), <i>Castanea sativa</i> (harilik kastanipuu)

3.3. Sööt (üksnes loomse päritoluga toodete puhul) ja tooraine (üksnes töödeldud toodete puhul)

Mesilasi tohib sööta kunstsöödaga korjeperioodi välisel ajal (sõltuvalt ilmastikutingimustest varakevadel ja hilissügisel). Mesilasi tohib sööta suhkruga, kuid see peab olema toodetud määratletud geograafilises piirkonnas, mida on nimetatud punktis 4. Mett ei tohi turustada nimetusega „Slavonski med“, kui kunstliku söötmise tingimusi ei ole täidetud ja kui kunstsööt on mesilaste toiduallikas.

3.4. Täpsustage tootmise erietapid, mis peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas

Kõik mee „Slavonski med“ tootmis- ja kogumisetapid peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas, mida on nimetatud punktis 4.

3.5. Sellise toote viilutamise, riivimise, pakendamise jm erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab

„Slavonski med“ tuleb pakendada määratletud geograafilises piirkonnas, mida on nimetatud punktis 4, et kaitsta paremini selle autentsust ja kvaliteeti ning tagada toote jälgitavus ja kontroll.

Ainult sel viisil on võimalik säilitada kvaliteet ning vältida füüsikalise-keemiliste ja organoleptiliste omaduste muutusi. Kauba vedu uude asukohta põhjustab temperatuuri- ja õhuniiskuse muutusi ning kõrvallõhnade imendumist, samuti hüdroksümetüül-furfuraalide ja diastaaside koguse suurenemist.

Mee „Slavonski med“ pakendamine määratletud piirkonnas vähendab riski, et see seguneb meega, mis on pärit väljastpoolt punktis 4 määratletud piirkonda.

3.6. Sellise toote märgistamise erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab

Iga turule lastav pakendatud toode peab olema tähistatud joonisel näidatud logoga. Kõigil tootenime kasutajail, kes lasevad toote turule vastavalt sellele spetsifikaadile, on õigus kasutada logo samadel tingimustel. Logo on pruuni ja musta värvi, selle ümber on Horvaatia palmik ja logo ülemises vasakus servas on mesilase kujutis. Logo vasakul äärel on Horvaatia kaart, paremal aastaarv „1879“ ja vana Slavoonia vapp. Keskel on vitstest punutud mesitaru. Logo ülemises osas on nimetus „Slavonski med“ ja alumises osas on kujutatud kolme tammelehte.

Joonis. Mee „Slavonski med“ logo

4. Geograafilise piirkonna täpne määratlus

Mett „Slavonski med“ toodetakse Slavoonias, mis asub järgmistes maakondades asuvate linnade ja valdade halduspiirides: kogu Vukovari-Srijemi maakond, Osijek-Baranja maakond, Brodi-Posavina maakond, Požega-Slavoonia maakond, Bjelovar-Bilo gora maakond ja Virovitica-Podravina maakond ning Sisaki-Moslavina maakonnas asuvad Novska, Lipovljani ja Jasenovaci linnad ja asulad.

5. Seos geograafilise piirkonnaga

5.1. Geograafilise päritolupiirkonna andmed

Looduslikud tegurid

Slavoonia piirkonda ümbritsevad kolme suure tasandikujõe voolusängid: põhjast Drava, idast Doonau ja lõunast Sava. Selle piirkonna peamine keskkonnategur on erinevus mägise läänepiirkonna ja peamiselt laugja idapiirkonna maastiku ja geomorfoloogiliste omaduste vahel. Madalaim punkt (78 meetrit üle merepinna) asub piirkonna kauges kagunurgas Spačvas.

Põllumaa moodustab Slavoonia 1 248 600 hektari suurusest pindalast 52 % (655 468 hektarit), metsad 29 % (359 605 hektarit), niidud 4,2 % ja karjamaad 1,2 %.

Sellise maakasutuskorralduse, ilmastikutingimuste silmatorkavate erinevuste, maastikuvormide ja taimestiku omaduste juures on Slavoonias valitsevad tingimused ideaalsed, et toota mett „Slavonski med“, mis võib koosneda hariliku robiinia/valge akaatsia meest, pärnameest, rapsiseemneemest, päevalilleemest, kastanimeest, õiemeest ja ungari tamme lehemeest.

Tunnustades Slavooniale iseloomulike ilmastiku-, pinnase- ja veeomaduste ning rikkaliku taimestiku ja loomastiku ainulaadsust, on Horvaatia Vabariik võtnud oma riigi piires looduskaitse alla kolm piirkonda, st loonud kolm rahvusparki. Need on Kopački Rit, Papuk ja Lonjsko Polje.

Tegurid, mis mõjutavad piirkonna kliima- ja ilmastikutingimusi kõige enam, on Slavoonia väike kõrgus merepinnast, asukoht Pannoonia tasandikul ja ulatumine Euroopa mandri sisemaale. Enamiku talvest jääb piirkond külma õhumassi mõjualasse, kuid suvel soojeneb õhk märkimisväärselt. Mida enam ida poole, seda rohkem tõuseb suvel temperatuur, alanedes sealjuures vastavalt sademete hulga.

Meetaimede kasvu ja arengut soodustav temperatuur püsib kõigil neljal aastaajal. Keskmine temperatuur on kevadel 11,8 °C, suvel 21,1 °C, sügisel 11,3 °C ja talvel 1,0 °C. Kasvuajaperioodi (aprillist septembrini) keskmine temperatuur on 18,3 °C.

Iga-aastane sademete hulk ja jagunemine on taimekasvatuse ja mesindusega tegelemiseks soodne. Sademeid esineb 104–160 päeval aastas.

Keskmine igakuine tuulekiirus on suurim kevadel (märtsis ja aprillis) ning väiksem hilissuvel ja varasügisel (augustis ja septembris). Enamasti puhub loode- ja kagu tuul, esinemissageduselt järgmisel kohal on edela- ja kirdetuul.

Slavoonia määratletud piirkonnas kasvavad meetaimed õitsevad erineval ajal (märtsist novembrini), pakkudes mesilastele suurt valikut nektari- ja õietolmuallikaid.

Inimtegurid

Slavoonia mesinikud on meetootmise traditsiooni edasi kandnud juba 130 aastat. Kõige tavapärasem on mee väike-tootmine, mis on maapiirkondade põllumajanduslike pereettevõtete lisasissetulekuallikas. Tänu Slavoonia aastatepikusele mesilaste pidamisele on mesindusalast oskusteavet rahva tavade, oskuste, võimete ja tarkuse kaudu arendatud ja edasi antud.

Mesinikud on pärinud oma esivanematelt järgmised mee „Slavonski med“ tootmisega seotud mesindustavad:

- enamik mesitarusid on valmistatud puudust;
- mesinikud kasutavad hoolikalt suitsutajaid, mille põletusaineks on kuiv taimepuru, mis tekitab mahedat suitsu;
- korjeperioodil ei tohi mesilasi kunagi kunstsöödaga sööta;
- kärjekannudelt eemaldatakse kaaned traditsioonilisel viisil kaanetuskahvli, -noa või harja abil;
- mesi eemaldatakse kärjeraamidest ilma kuumutamata, vurritamisega;
- mett ei pastöriseerita;
- kõrgeim temperatuur, millel meekristalle võib sulatada, on 43 °C.

5.2. Teave toote kvaliteedi ja omaduste kohta

Värske „Slavonski med“ eristub selle poolest, et selle suurim hüdroksümetüülfurfuraalisaldus on 16,5 mg/kg ja suurim veesisaldus on 18,3 %. Meel „Slavonski med“ on õietolmuspekter, mis tähendab, et nii ühelt kui ka mitmelt taimelt pärit mesi sisaldab enamjaolt õietolmu, mis pärineb sugukondade *Brassicaceae* ja *Rosaceae* ja *Robinia* spp. taimeliikidelt. See eristab seda teistes piirkondades toodetud meest. Toote „Slavonski med“ sahharosisaldus jääb alla ettenähtud piirmäära.

Mee „Slavonski med“ omadused kajastuvad selle füüsikalistes, keemilistes, õietolmu- ja organoleptilistes omadustes. Toote meekristallide sulatamise kõrgeim temperatuur on 43 °C, mis tagab, et toote omadused, mis tulenevad määratletud piirkonnale iseloomulikust taimestikust ning mesilastest, püsivad muutumatuna.

Nimetust „Slavonski med“ kasutatakse nii turul kui ka tavakõnes (kviitung (2014); tänu teade annetuse eest (2015); tänu kiri (2015); tempel pakendil).

5.3. Põhjuslik seos geograafilise piirkonna ja toote omaduste vahel

Tänu Slavoonia karjamaadel, niitudel, põldudel ja suurtes metsades valitsevatele soodsatele ilmastiku- ja pinnasetingimustele ning meetaimeliikide rohkusele ning Sava, Drava ja Doonau jõe kallastel asuvatele lammisoodetele ja soistele aladele on kohalikud kraini mesilased (*Apis mellifera carnica*, Pannoonia alamliik) leidnud nektari ja õietolmu poolest rikkalikke karjamaid juba tuhandeid aastaid. Loodud on ainulaadne agroökoloogiline ala, mis võimaldab tootel „Slavonski med“ ehtsa sordimeena eristuda. Toode on sellisel kujul turul hinnatud ja väärtustatud.

Meesaagi jaoks määrava tähtsusega mesindustegevus ja -tingimused on otseselt seotud kliimaga, mis on Slavoonias mee „Slavonski med“ tootmiseks soodne.

Kevadised temperatuurid tagavad kevadel õitsevate taimede, viljapuude ja niitude varase ja küllusliku kasvu ning suvised temperatuurid soodustavad põllukultuuride valmimist, millest paljud on meetaimed ja mee „Slavonski med“ jaoks elulise tähtsusega.

Ilmastikutingimused sobivad mesilastele nii sügisel, kui nad end talveuneks valmis seavad, kui ka talvel, kui nad talveund magavad, lastes neil uueks hooajaks hästi valmistuda.

Optimaalsed kevad- ja suvetemperatuurid soodustavad enamiku taimede nektarieritust. Kevadel õitsevad taimed eritavad nektarit madalamal temperatuuril ja suvel õitsevad taimed vajavad kõrgemat õist temperatuuri, et nektari eritumine ei väheneks ega lakkaks.

Sademeid esineb vähem kui kolmandikul päevadest aastas (kuid vähemalt 104 päeval), mis tähendab, et aastas on piisavalt sademeteta päevi, mil mesilased saavad nektarit korjata.

Suurem kogus nektarit on mesilastele kättesaadav kevadel. Sellest saavad nad energiat ja suudavad õhuvooludele kergemini vastu panna. Hilissuvel tuule tugevus ja nektari kogus väheneb, mesilased kulutavad tuulega võitlemisele vähem energiat ning saavad seda kergemini säästa, et valmistuda talveuneks.

Đakovo tütarettevõtte aruandes, mis avaldati 1845. aastal väljaandes List mesečni horvatsko-slavonskog Gospodarskoga društva (Horvaatia ja Slavoonia äriettevõtte kuukiri), märgitakse, et „ei ole mitte ühtegi Slavoonia linna või valda, kus ei toodetaks kvaliteetset mett“. 1879. aastal asutati Osijekis Slavoonia mesindusühing, mis on esimene ja kõige vanem sedalaadi ühing Kagu-Euroopas. Juba 1881. aasta märtsis hakkas Slavoonia mesindusühingu bülletàä-nina ilmuma ajakiri Slavonska Pčela (Slavoonia mesilane). Pärast ajakirja asutamist hakati väga kiiresti asutama ühingu filiaale. Slavoonia mesindusühing on osalenud aktiivselt mesinduse arendamisel Slavoonias ning tegelenud toote „Slavonski med“ kvaliteedi täiustamisega, innustades põhikooliõpetajaid osalema mesinduse arendamises, suuredades teadlikkust mesinduse kasuteguritest, jagades värskemaid mesindusuudiseid ja mesilaste söödakalendreid jne. Seda, kui oluline on ühingu panus Slavoonia ja üldisemalt kogu Horvaatia mesinduse arendamisse, tõendab asjaolu, et selle vanima ühingu asutajat, pikaagset sekretäri ja Slavonska pčela toimetajat Bogdan Penjićit (1852–1918) peetakse Horvaatia nüüdismesinduse alusepanijaks. Tema võttis kasutusele esimesed kohandatavate kerge-dega mesitarud (1871. aastal), esimesed meevurrid ja kunstlikud vahakärjed (1879. aastal). 1889. aastal toimus Osijekis esimene mesindusnäitus ja 1903. aastal avaldas Vukovari mesindusühing ajalehes Gospodarski list üleskutse meeturu korraldamiseks.

Eriomase pinnase ja ilmastikutingimuste vastastikseos, kohalike elanike sajanditepikkune mesinduskogemus ning nende kahe omavaheline side on mõjutanud mett „Slavonski med“ nõnda, et sellel on eriline füüsikalis-keemiline koostis ning organoleptilised omadused, mis teevad sellest tarbijate seas tuntud ja hinnatud toote.

Viide tootespetsifikaadi avaldamisele

(viitemääruse artikli 6 lõike 1 teine lõik)

<http://www.mps.hr/UserDocsImages/HRANA/SLAVONSKI%20MED/Izmijenjena%20Specifikacija%20proizvoda-Slavonski%20med%20.pdf>